

PRŮZKUM MEZI ZÁSTUPCI MĚST A OBCÍ AGENTURY CZECHINVEST

Agentura CzechInvest
únor 2021

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Hlavní zjištění*:

V důsledku koronavirové pandemie dochází u **83 % dotazovaných obcí** k významnému omezování investic, a to zejména v oblasti technické a sociální infrastruktury a kultury.

Většina obcí (80 %) na svém území eviduje objekt typu brownfield k revitalizaci a přes 60 % obcí má na svém území plochy pro rozvoj podnikání.

Více než polovina dotazovaných obcí má projekt revitalizace brownfieldu ve fázi vize, nikoliv však ve fázi konkrétní přípravy či plánů.

Existuje poměrně velká potenciální poptávka po PPP (Public Private Partnership) projektech – přes 85 % obcí má zájem o bližší informace, 32 % dokonce plánuje tuto formu financování využít.

Úvod

Agentura CzechInvest se v rámci svých služeb pro municipality zaměřuje na kultivaci podnikatelského prostředí v České republice. Již od roku 2017 vyjíždějí zástupci regionálních kanceláří CzechInvestu do regionů s cílem tzv. pasportizace podnikatelského prostředí. Jedná se o terénní průzkum, který je prováděn formou hloubkových strukturovaných rozhovorů. Cílem šetření je zmapovat potřeby jednotlivých lokalit a z nich vyplývající možnosti rozvoje místního podnikatelského prostředí.

Od roku 2019 toto šetření probíhá ve všech obcích do úrovně obcí s pověřeným obecním úřadem. Agentura CzechInvest tak získává klíčové znalosti o regionech České republiky a jejich potřebách.

Na pasportizaci podnikatelského prostředí také navazuje předkládaný průzkum. Ten si klade za cíl monitorovat dopady koronavirové pandemie na investiční záměry obcí a zjistit jejich aktuální potřeby v oblasti rozvoje podnikání nebo občanské vybavenosti. Získané poznatky poslouží odborné veřejnosti, zástupcům ministerstev a při přípravě marketingových a vzdělávacích aktivit agentury CzechInvest. Jednou z nich je připravovaný webinář Investice v obcích a městech 2021, který se uskuteční v březnu tohoto roku.

* *Prezentované výsledky se váží k vzorku 46 obcí s pověřeným obecním úřadem, které v průzkumu odpověděly z existujících 393 obcí s pověřeným obecním úřadem v České republice.*

Cíl a metodika

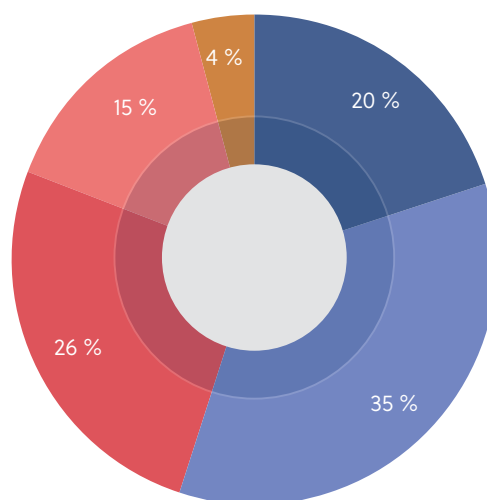
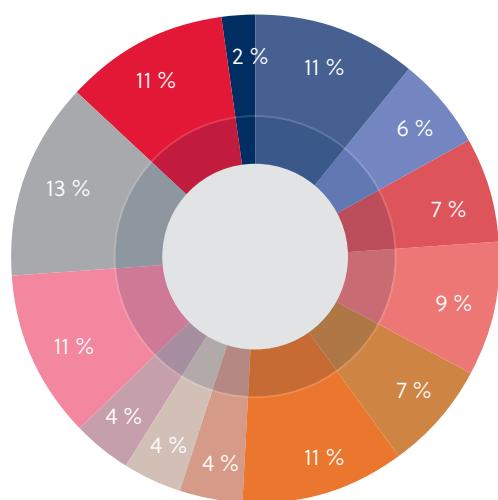
Primárním cílem dotazníkového šetření bylo od zástupců měst a obcí zjistit, s ohledem na probíhající koronavirovou krizi, jejich aktuální potřeby týkající se rozvoje podnikatelského prostředí. Na základě vyhodnocení tohoto šetření lze obcím v rámci plánovaných aktivit agentury CzechInvest poskytnout potřebné informace šité na míru jejich současné situaci.

Průzkum byl realizován formou online elektronického dotazníku **prostřednictvím nástroje MS Forms**. Sběr dat probíhal **v období 15. 12. 2020 až 4. 1. 2021**. Cílovou skupinou průzkumu byly obce do úrovně pověřený obecní úřad (POÚ), kterých je v České republice celkem 393. Odevzdáno bylo **46 vyplněných formulářů** od zástupců municipalit se zastoupením v každém kraji.

Struktura respondentů z pohledu počtu obyvatel byla poměrně rovnoměrně rozložená. Největší zastoupení tvořila skupina obcí s počtem obyvatel od 5 001 do 25 000 obyvatel (dohromady 61 %). V průzkumu byly významně zastoupeny také menší obce s počtem obyvatel do 5 000 (20 %) a současně větší města s počtem obyvatel nad 25 000 (v součtu 19 %), z nichž dvě města dokonce s populací nad 50 000 obyvatel. V rámci dotazovaných tvořila početnou skupinu okresní města, včetně jednoho města krajského.

Obrázek č. 1: Struktura respondentů (obcí) dle krajů

Obrázek č. 2: Struktura respondentů (obcí) dle počtu obyvatel

■ Jihočeský	■ Pardubický
■ Jihomoravský	■ Plzeňský
■ Karlovarský	■ Středočeský
■ Královéhradecký	■ Ústecký
■ Liberecký	■ Vysočina
■ Moravskoslezský	■ Zlínský
■ Olomoucký	

■ 1 000 až 5 000 obyvatel
■ 5 001 až 10 000 obyvatel
■ 10 001 až 25 000 obyvatel
■ 25 001 až 50 000 obyvatel
■ 50 001 obyvatel a více

Vyhodnocení

Otázka č. 1: Výpadek příjmů ve veřejných rozpočtech způsobený dopady pandemie koronaviru pravděpodobně ohrozí realizaci řady plánovaných investičních projektů. Jakých investic se omezení dotkne v případě Vaší obce?

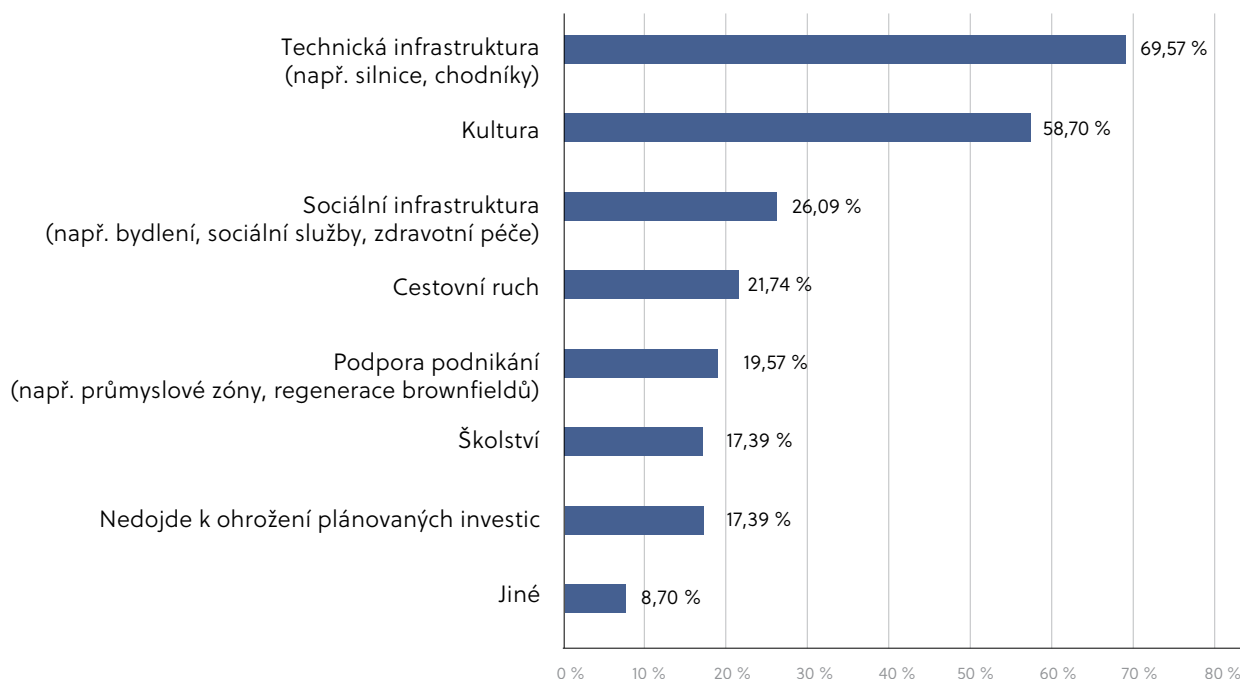
* Možno zvolit více odpovědí.

Primárním záměrem v rámci realizovaného průzkumu bylo zjistit, zda obce ve svých plánovaných rozpočtech pocítily dopady pandemie koronaviru. Pokud došlo k ohrožení realizace investičních záměrů, bylo cílem prozkoumat, jakých oblastí se ohrožení financování nejvíce týkalo.

Omezení investic se dotklo 83 % dotazovaných obcí. Až 69,5 % respondentů uvedlo, že ohrožení plánovaných investic se týká projektů z oblasti technické infrastruktury. Významný podíl měla rovněž oblast kultury, kterou zvolilo 58,7 % respondentů. Lze předpokládat, že investičních záměrů v těchto oblastech mají municipality nejvíce, což se promítlo i ve výsledcích průzkumu. Hovoříme například o výstavbě či opravě pěších i silničních komunikací, zázemí pro kulturní akce či samotné pořádání/financování těchto kulturních akcí. Omezení investic v oblasti sociální infrastruktury pak uvedlo 26 % respondentů – jde o investiční projekty týkající se bydlení, sociálních služeb či zdravotní péče.

V cestovním ruchu došlo k omezení plánovaných záměrů u 21,7 % respondentů, u projektů podporujících podnikání to bylo 19,6 % odpovědí a u plánovaných realizací týkajících se oblasti školství dojde k omezení financování v 17,4 % případů. Stejně procento respondentů (17,4 %) označilo možnost, že k ohrožení realizace plánovaných investičních záměrů v obci nedojde. Lze konstatovat, že jde o poměrně nízké procento respondentů, které se vzhledem k probíhající koronavirové krizi dalo očekávat. Mimo předem definované odpovědi dotazovaní nejčastěji uváděli ohrožení investic v oblasti sportu. Grafické znázornění odpovědí je patrné z obrázku níže.

Obrázek č. 3: Výpadek příjmů ve veřejných rozpočtech způsobený dopady pandemie koronaviru – oblast investic

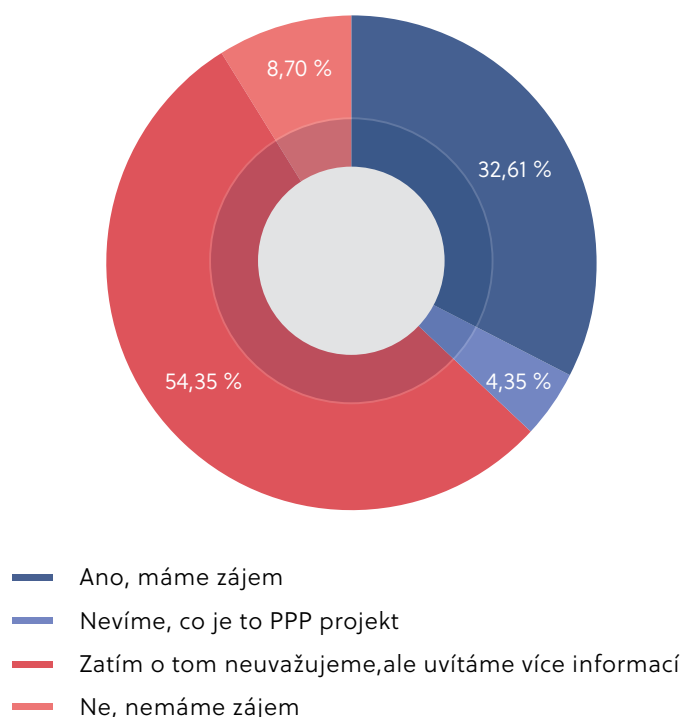
Otázka č. 2: Máte zájem řešit některý z Vašich záměrů formou spolupráce se soukromým sektorem, tedy realizací tzv. Public Private Partnership (PPP) projektu?

Municipality mohou uvažovat o realizaci svých investičních záměrů nejen cestou využití finanční podpory ze strany veřejné správy, ale také formou spolupráce se soukromým sektorem – jde o tzv. PPP projekty (Public Private Partnership). V této části průzkumu respondenti zodpovídali otázku, zdali o této formě spolupráce uvažují.

Více než polovina respondentů, celkem 54,4 % uvedla, že o uvedeném způsobu financování doposud nepřemýšlí, nicméně uvítají více informací. Většina obcí se této formě spolupráce nebrání, ale nemají klíčové informace, jak úspěšný PPP projekt realizovat, případně na které typy projektů touto formou financování cílit. Na základě toho lze konstatovat, že je potřeba toto téma municipalitám více objasňovat, diskutovat příklady dobré i špatné praxe a k případným projektům poskytovat potřebné informace nebo přímo individuální konzultace.

Celkem 32,6 % respondentů uvedlo, že by o řešení projektů cestou PPP mělo zájem. Jde o poměrně významný podíl, který značí, že zástupci obcí jsou otevření i této netradiční formě spolupráce. Pouze 8,7 % zástupců obcí o tento typ spolupráce nestojí a 4,4 % respondentů uvedlo, že se doposud s pojmem PPP projekt neseťkalo.

Obrázek č. 4: Zájem o PPP projekty

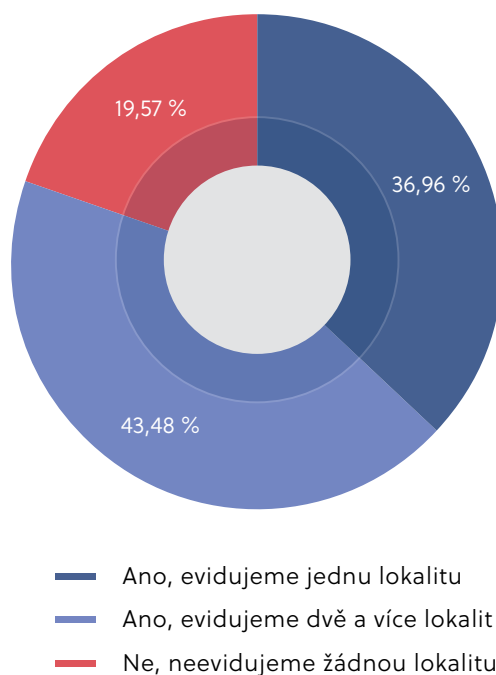
Otázka č. 3: Evidujete na území Vaší obce nějaký objekt typu brownfield, který byste rádi revitalizovali?

Obce často mívají na svém území jeden či více objektů typu brownfield, které jsou v obecním vlastnictví a již neslouží svému původnímu účelu. Ve většině případů se pak snaží tyto objekty revitalizovat, aby opět získaly určité využití a dále nechátraly. Cílem této otázky bylo zjistit, v kolika obcích se brownfielddy určené k revitalizaci vyskytují.

Celkem 43,5 % obcí uvedlo, že na svém území eviduje dvě a více lokalit typu brownfield určených k revitalizaci. Jedna lokalita tohoto typu je pak v 37 % obcí. V součtu tedy přes 80 % obcí eviduje alespoň jeden objekt typu brownfield, který by měly zájem revitalizovat. Tak vysoké procento není překvapivým zjištěním, jen zřídka se v obci nevyskytují žádné nevyužívané objekty – což v našem průzkumu uvedlo konkrétně 19,6 % respondentů.

Agentura CzechInvest prostřednictvím pasportizace podnikatelského prostředí a Národní databáze brownfielddů tyto objekty mapuje. Obcím pak poskytuje konzultace k získání možné finanční podpory na jejich revitalizaci pro budoucí podnikatelské a nepodnikatelské využití společně s poradenstvím při přípravě těchto projektů. Vysoké procento obcí, které objekt typu brownfield evidují, jasně reflektuje fakt, že podpora revitalizace těchto projektů je více než potřebná. Stejně tak, jako jejich plošné monitorování.

Obrázek č. 5: Obce evidující objekt typu brownfield na svém území

Otázka č. 3.1: Pokud máte na svém území objekt typu brownfield, k jakému účelu byste jej chtěli revitalizovat?

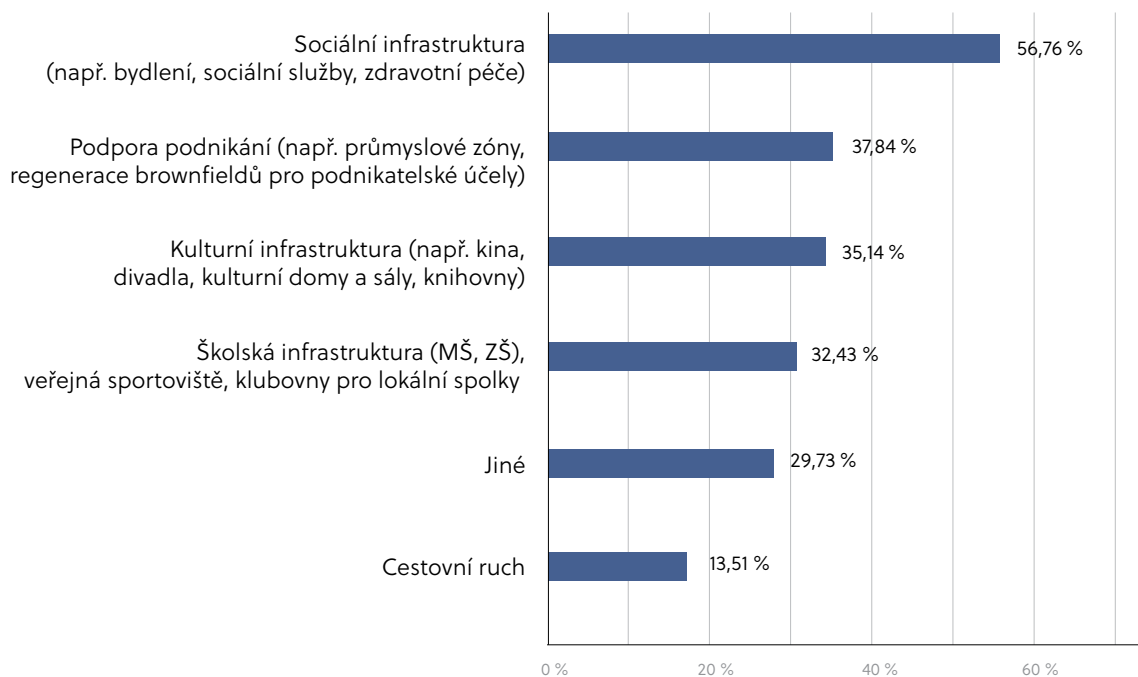
* Možno zvolit více odpovědí.

Cílem této podotázky bylo zjistit potřeby obcí, které na svém území evidují nevyužívaný objekt určený k revitalizaci. Otázku tedy zodpověděli ti z respondentů, kteří u otázky výše uvedli jednu z možností: "Ano, evidujeme jednu lokalitu" nebo "Ano, evidujeme dvě a více lokalit". Celkem tak odpovídalo 37 respondentů.

V nadpoloviční většině odpovědí (56,7 %) měl účel revitalizace brownfieldu řešit zázemí pro infrastrukturu v sociální oblasti – například bydlení, sociální služby či zdravotní péči. Revitalizaci za účelem vzniku kulturní infrastruktury zvolilo 35,1 % respondentů a regeneraci na objekty pro školskou infrastrukturu pak uvedlo 32,4 % dotazovaných. K využití objektů pro cestovní ruch by revitalizovalo brownfield celkem 13,5 % obcí. Ve všech těchto případech jde o projekty vhodné do dotačního programu Ministerstva pro místní rozvoj Regenerace brownfieldů pro nepodnikatelské využití. Z programu Ministerstva průmyslu a obchodu Regenerace a podnikatelské využití brownfieldů pak lze financovat revitalizaci nevyužívaných objektů s cílem vytvořit infrastrukturu pro podporu podnikání – tuto možnost zvažuje 37,8 % zástupců obcí. Regeneraci brownfieldových lokalit je možné realizovat také prostřednictvím programu Smart Parks for Future, který je rovněž v gesci MPO.

Mimo specifikované odpovědi respondenti často uváděli revitalizaci za účelem vzniku zázemí pro parkování, multifunkčních center a v neposlední řadě také demolici těchto objektů s cílem vytvořit či zvelebit veřejné prostranství. Dotace lze čerpat i na samotnou demolici a sanaci objektu, který pak může sloužit jako revitalizovaná plocha soukromému investorovi.

Obrázek č. 6.: Účel zamýšlené revitalizace brownfieldů

Otázka č. 3.2: V jaké fázi připravenosti se projekt revitalizace brownfieldu nachází?

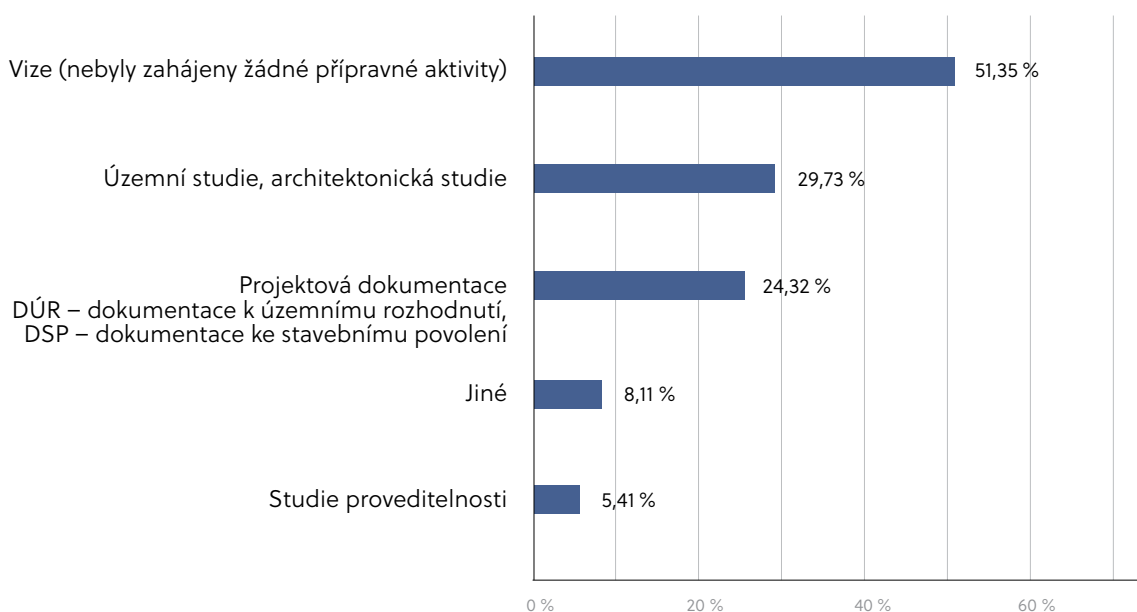
* Možno zvolit více odpovědí.

Proces revitalizace brownfieldů lze vzhledem k fázi připravenosti rozdělit do několika stádií. Druhá podotázka k tématu brownfieldů tak má za cíl objasnit aktuální stav záměrů obcí vztahující se k regeneraci nevyužívaných objektů. Otázka byla opět přístupná pouze respondentům, kteří evidují na území své obce jeden a více objektů typu brownfield.

Přibližně polovina dotazovaných zástupců obcí, konkrétně 51,3 %, uvedla, že se projekt regenerace brownfieldu na území jejich obce nachází ve fázi vize, tedy doposud nebyly zahájeny žádné přípravné aktivity, ale existuje představa budoucího využití objektu.

Celkem 29,7 % respondentů uvedlo, že mají projekty revitalizace ve fázi územní či architektonické studie – již tedy byly určité přípravy zahájeny. Zde je možné znovu konzultovat či doporučit další procesní postup. Přípravné práce na projektu revitalizace brownfieldu ve formě vypracované projektové dokumentace dokončilo 24,3 % obcí. Studii proveditelnosti má k dispozici 5 % respondentů.

Obrázek č. 7: Fáze připravenosti projektů revitalizace brownfieldů

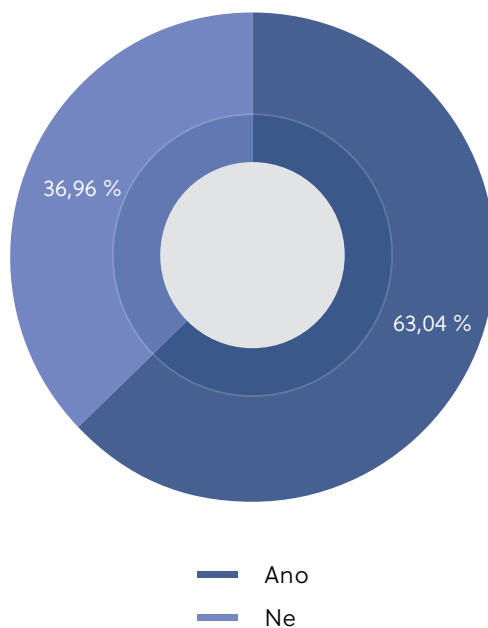

Otázka č. 4: Evidujete na území obce nějakou rozvojovou lokalitu, kterou byste chtěli využít k vybudování průmyslové či podnikatelské zóny, případně plochu nabídnout výrobním či jiným společností?

V některých případech obce na svém území evidují plochu, která je dle územního plánu určena pro podnikatelské aktivity. Daná obec s ní může mít vlastní plány například pro výstavbu průmyslové zóny či podnikatelského parku, případně může tuto lokalitu nabídnout společností ze soukromé sféry k realizaci jejich podnikatelských aktivit. Cílem otázky bylo zjistit četnost těchto případů, kdy obec plochu vhodnou k využití pro podnikatelské aktivity eviduje.

Většina dotazovaných plánuje využít rozvojovou lokalitu obce, a to celkem 63 % z celkového počtu. K možnému využití se nabízí finanční podpora pro výstavbu podnikatelského parku z programu Smart Parks for the Future. V 37 % případů obec žádnou takovou lokalitu neeviduje.

Obrázek č. 8: Obce na svém území evidující rozvojovou plochu se záměrem vybudování průmyslové či podnikatelské zóny

Závěr

Dotazníkový průzkum mezi zástupci měst a obcí poskytl agentuře CzechInvest mnoho cenných zjištění a potvrdil několik předpokladů v souvislosti s potřebami municipalit v rámci aktivit zaměřených na rozvoj lokálního prostředí v kontextu koronavirové krize. Podobné průzkumy by měly poskytnout potřebnou zpětnou vazbu, která povede ke konkrétnímu zacílení aktivit CzechInvestu s jasným záměrem – pomoci municipalitám v dalším rozvoji.

Prezentované výsledky se váží k vzorku 46 obcí s pověřeným obecním úřadem, které v průzkumu odpověděly. Provedené šetření dokazuje, že obce očekávají v roce 2021 poměrně významné omezení investic, zejména v oblasti technické infrastruktury a kultury. Plánované omezení investic se týká 83 % dotazovaných obcí.

Většina obcí na svém území eviduje objekt typu brownfield k revitalizaci. Přes 60 % obcí má pak na svém území plochy pro rozvoj podnikání. Téma, které má významný potenciál k dalšímu rozvoji, představuje bezesporu PPP projekty, které se zaměřují na spolupráci soukromého a veřejného sektoru. To dokládají také odpovědi 32 % obcí, které plánují tuto formu financování přímo využít, a dokonce více než 85 % dotazovaných obcí, které mají zájem o bližší informace.

Seznam grafů

Obrázek č. 1:	Struktura respondentů (obcí) dle kraj	str. 3
Obrázek č. 2:	Struktura respondentů (obcí) dle počtu obyvatel	str. 3
Obrázek č. 3:	Výpadek příjmů ve veřejných rozpočtech způsobený dopady pandemie koronaviru – oblast investic	str. 4
Obrázek č. 4:	Zájem o PPP projekt	str. 5
Obrázek č. 5:	Obce evidující objekt typu brownfield na svém území	str. 6
Obrázek č. 6:	Účel zamýšlené revitalizace brownfieldů	str. 7
Obrázek č. 7:	Fáze připravenosti projektů revitalizace brownfieldů	str. 8
Obrázek č. 8:	Obce na svém území evidující rozvojovou plochu se záměrem vybudování průmyslové či podnikatelské zóny	str. 9

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
DÚR	Dokumentace k územnímu povolení
DSP	Dokumentace ke stavebnímu povolení
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
PPP	Public-Private Partnership